

Praistorija

Paleolit

(starije kameno doba - od 2,6 mil. god. do 10.000. god. p. n. e.)

Reč paleolit potiče od grčke složenice od reči paleo - star i litos - kamen.

Obeležio ga je nastanak i razvoj čoveka i prvobitnog oruđa i oružja, najčešće od kamenja po čemu i dobija naziv kameno doba.

Karakteriše ga nomadski i lovački način života, bez stalnih staništa.

Ljudi žive u pećinama i sahranjuju mrtve.

A photograph showing the silhouettes of several large stone Moai statues against a vibrant orange and yellow sunset sky. The statues are scattered across a dark landscape, with some standing upright and others lying on their sides. The horizon shows distant hills or mountains.

Praistorija

Neolit

(mlađe kameno doba, 10.000 – 3.000. godine p. n. e.)

Mlađe kameno doba počinje neolitskom revolucijom na Bliskom istoku

Počela je oko 8.000. godine p. n. e. kad su ljudi po prvi put sa uspehom pripitomili životinje i proizveli zrnastu hranu.

Prelazak od lova ka zemljoradnji.

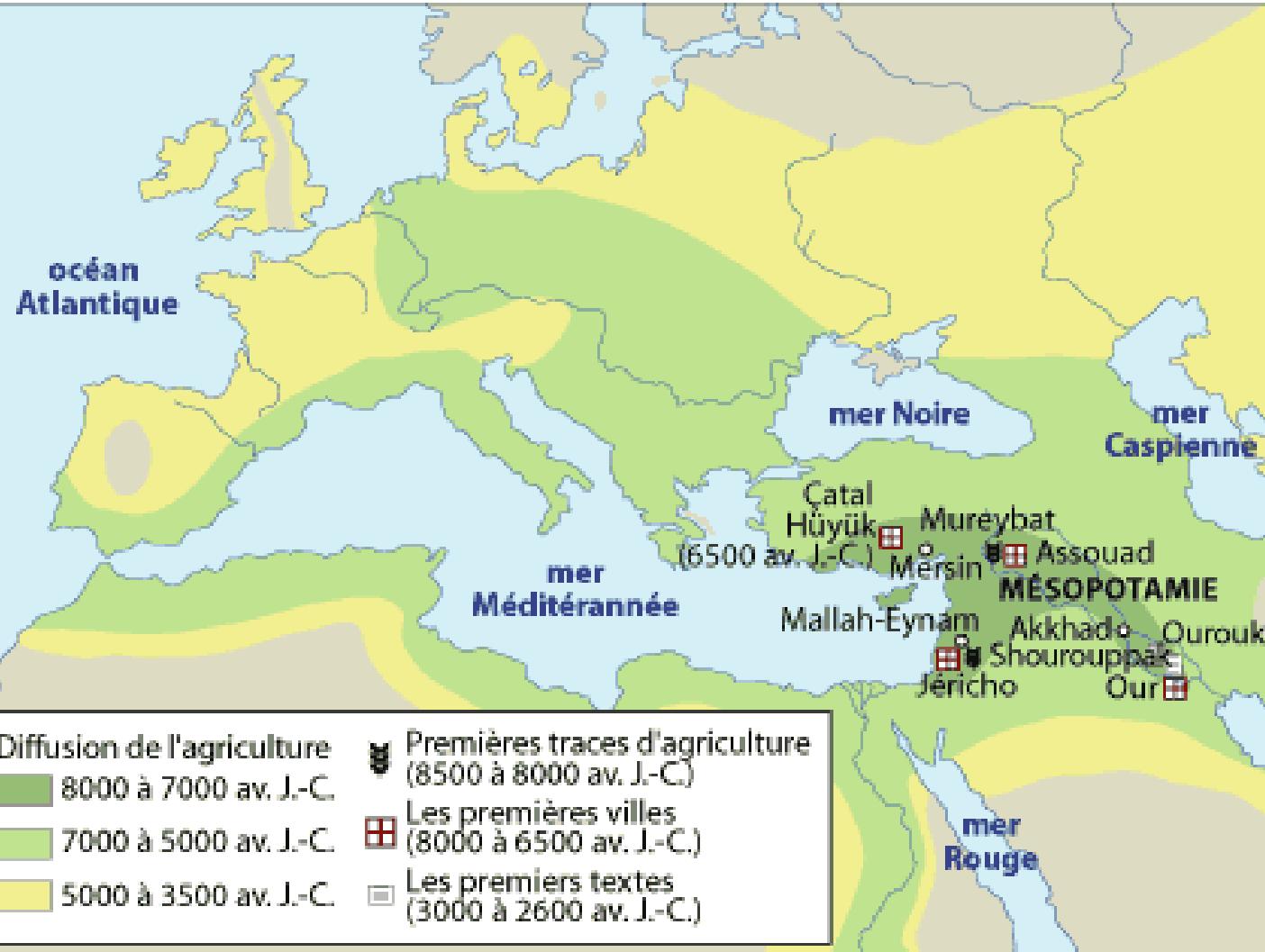
Nomadski život se zamenjuje sedelačkim.

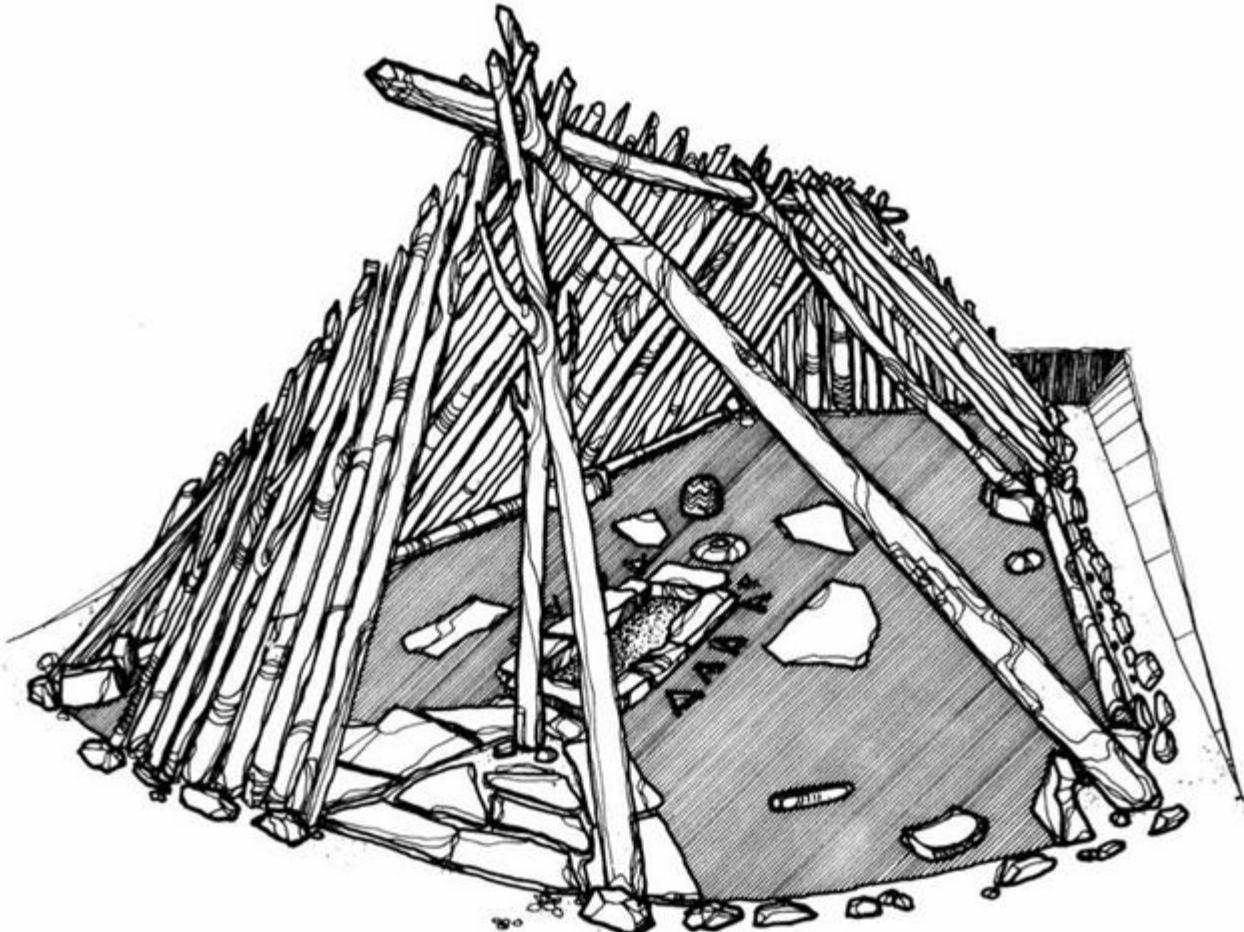
Formiraju se prva trajna naselja. Početak razvoja zanata (grnčarija, tkanje i predenje) i robne razmene.

Osnovni materijali građevinskih konstrukcija su drvo, nepečena opeka i kamen.

Praistorija

Širenje poljoprivrede u doba neolita.

Praistorija

STAMBENA ARHITEKTURA

Šatori

Drvena konstrukcija prekrivena životinjskim kožama.

Kolibe

Kolibe od drveta i pruća oblepljene blatom. Pod od organske materije i pepela.

Zemunice

Kolibe delimično ukopane u zemlju, pokrivena drvetom, slamom ili zemljom.

Sojenice

Kolibe podignute na visoko kolje.

FORTIFIKACIONA ARHITEKTURA

Bedemi, rovovi i ograde građeni od drveta kao začeci prve odbrambene arhitekture.

SPOMENIČKA ARHITEKTURA

Arhitektura reprezentativnog karaktera koja ne zadovoljava samo jednu praktičnu funkciju, već svojim oblicima teži izrazu i efektu spomenika.

Praistorija

Jerihon je jedno od najstarijih utvrđenih naselja na svetu. Nalazi se na Autonomnoj palestinskoj teritoriji na zapadnoj obali reke Jordana, 15 kilometara severozapadno od Mrtvog mora. Nadmorska visina Jerihona je 258 metara ispod nivoa mora, i po tome je ovo najniži grad na svetu. Jerihon je jedan od najstarijih kontinuirano naseljenih gradova na svetu.

Prvo naselje potiče iz doba 9.000 godina p.n.e. Zidine su podignute u 5. milenijumu pre nove ere. Tokom vremena je postojalo nekoliko naselja, pa postoje ruševine iz raznih epoha. Jevreji ga preotimaju od Kanaana u toku osvajanja Palestine, što je opisano u Bibliji. U Bibliji se Jerihon naziva „Gradom palmi“. Rimljani su razorili utvrdu godine 68. nove ere.

Istoimeni grad sa 20.400 stanovnika (2006) se i danas nalazi u blizini ruševina tvrđave.

Praistorija

Najstarije gradske naselje, utemeljen 8350. - 7350. p.n.e. Naselje je bilo okruženo bedemom sa kulama, a unutar bedema je živelo oko 1000 - 1500 stanovnika. Kuće su bile od čerpiča (sušena opeka). Na nalazištu su uočljivi slojevi koji ukazuju na kontinuitet života.

Jerihon A je stepen za koji su karakteristične okrugle kuće od čerpiča. U kasnijem razvoju selo je već i u toj fazi utvrđeno kamenim zidom ispred kojeg je jarak. Sačuvana je 8 metara visoka kula. Kamenno oruđe je još uvek mezolitsko. Snažno utvrđenje se tumači strateškim položajem grada.

Jerihon B je faza u kojoj još uvek nema keramike dok se u građevinarstvu sve više javljaju pravougaone građevine, a oko dvorišta je grupisano više prostorija. Zidovi i podovi zgrada su premazani ilovačom, a katkad su crveno obojeni.

Praistorija

Pokojnici su sahranjivani ispod kuća. Kosturi su pronađeni u zgrčenom položaju, a lobanje su bile uklonjene i posebno tretirane kao kulturni predmeti.

Ponekad su pokopavane i statue u prirodnoj veličini, verovatno kao surrogat ako bi telo pokojnika bilo nemoguće pokopati.

Iz ovog perioda poznati su ostaci veoma impresivnih skulptura ljudskih glava strogih individualnih obeležja – „Jerihonske glave“, oko 7.000. godine p. n. e., (lobanja obložena obojenim gipsom sa očima od školjki).

Ljudi neolita su verovali u duhove predaka i verovalo se da se oni nalaze u glavi čoveka, koja je mogla da nadživi telo i zadrži moć nad sudbinom svojih pokoljenja. Zato je trebalo da oni te duhove umiruju. Sačuvane glave bile su „klopke za duhove“. Pored verovanja u duhove predaka postojalo je i verovanje u animizam – u svakoj stvari postoji duh.

Praistorija

Čatal Hujuk je arheološko naselje iz mlađeg kamenog doba.

Smešteno u Anadoliji, a nastalo oko 6900. godine pre nove ere, ovo naselje potiče iz faze između predkeramičke i keramičke faze. Prostiralo se na površini od oko 17 hektara, a u njemu je živjelo oko 5.000 stanovnika. Naselje je doživjelo najveći procvat između 6250. i 5400. godine p. n. e.

Naselje je zbijenog tipa sa međuprostorom koji je služio za otpatke.

Praistorija

Çatal Hüyük je arheološko naselje iz mlađeg kamenog doba.

Smešteno u Anadoliji, a nastalo oko 6900. godine pre nove ere, ovo naselje potiče iz faze između predkeramičke i keramičke faze. Prostiralo se na površini od oko 17 hektara, a u njemu je živjelo oko 5.000 stanovnika. Naselje je doživjelo najveći procvat između 6250. i 5400. godine p. n. e.

Naselje je zbijenog tipa sa međuprostorom koji je služio za otpatke.

Praistorija

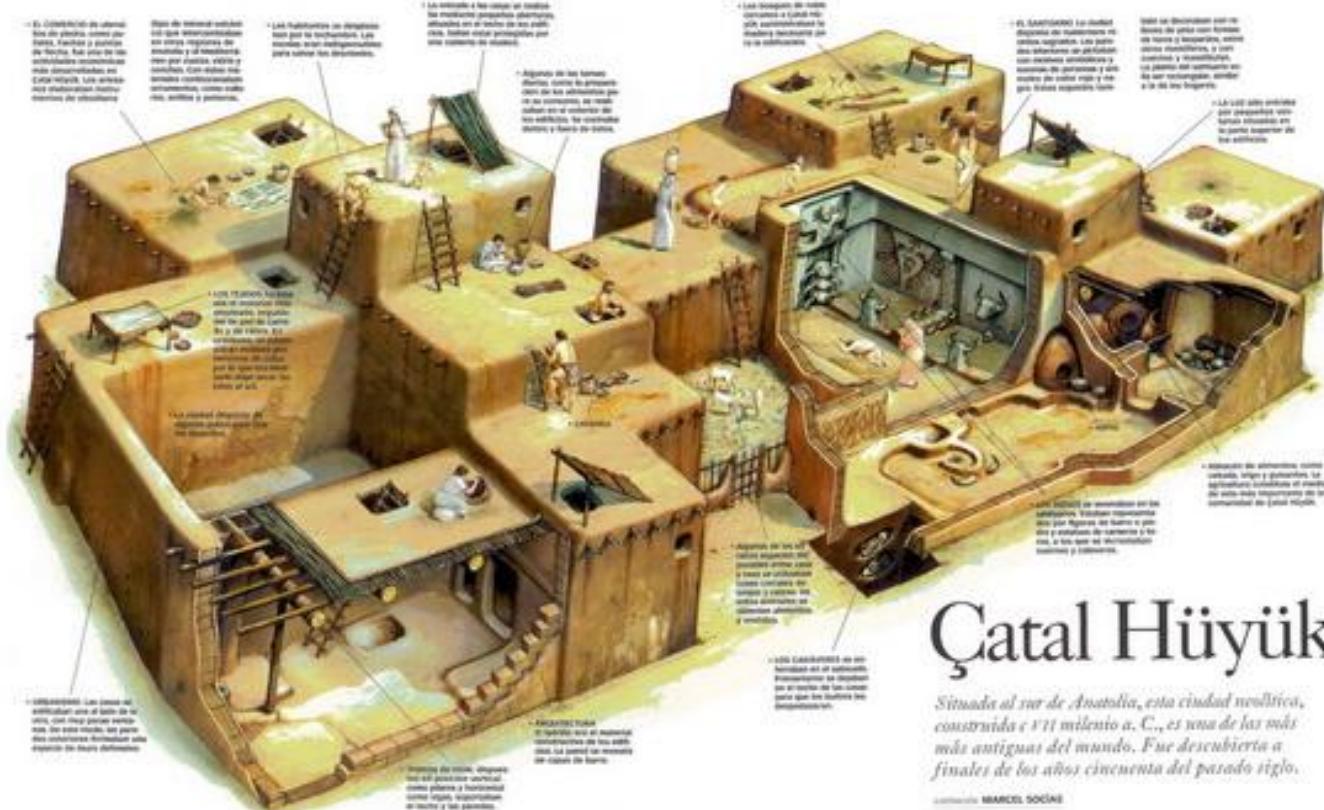
Çatal Hüyük je arheološko naselje iz mlađeg kamenog doba.

Smešteno u Anadoliji, a nastalo oko 6900. godine pre nove ere, ovo naselje potiče iz faze između predkeramičke i keramičke faze. Prostiralo se na površini od oko 17 hektara, a u njemu je živjelo oko 5.000 stanovnika. Naselje je doživjelo najveći procvat između 6250. i 5400. godine p. n. e.

Naselje je zbijenog tipa sa međuprostorom koji je služio za otpatke.

Praistorija

Ljudi su živjeli u četvrtastim kućama površine od oko 25 kvadratnih metara, koje su građene od blokova sušene gline, sa samo jednom prostorijom i bez temelja. Podovi i zidovi su bili obloženi ilovačom, a u kuće se ulazilo sa krova. Na krovu su se obavljali svakodnevni poslovi. Na istočnim zidovima se nalazio banak koji je mogao biti sedište ili mesto za ležanje. Na severnoj strani bilo je smješteno ognjište. U nišama u kućama otkrivena je dekoracija.

Çatal Hüyük

Situada al sur de Anatolia, esta ciudad neolítica, construida el II milenio a. C., es una de las más antiguas del mundo. Fue descubierta a finales de los años cincuenta del pasado siglo.

Journal of Management Education

Praistorija

Ljudi su živjeli u četvrtastim kućama površine od oko 25 kvadratnih metara, koje su građene od blokova sušene gline, sa samo jednom prostorijom i bez temelja. Podovi i zidovi su bili obloženi ilovačom, a u kuće se ulazilo sa krova. Na krovu su se obavljali svakodnevni poslovi. Na istočnim zidovima se nalazio banak koji je mogao biti sedište ili mesto za ležanje. Na severnoj strani bilo je smješteno ognjište. U nišama u kućama otkrivena je dekoracija.

Praistorija

Menhir

Menhir (u bretonskom: men = kamen, hir = dugačak) je pravekovni kameni kulniti kameni stub postavljen u zemlju u vidu neotesanog obeliska. Menhiri su tesno povezani sa sahranjivanjem i ako nisu bili nadgrobni spomenici u pravom smislu te reči. Predstavljali su ljudske figure koje su izražavale onu stranu ljudskog uspravnog držanja kao karakterističnu osobinu kojim se razlikovao od životinja.

Menhiri bi spadali u plastike ali čvrst kamen je i osnov građevinske delatnosti. Ne slučajno su bliski dolmenima koji još jasnije odražavaju osnove arhitektonskih spomenika. Na osnovu etnologije je menhir centar duše umrlih koji su sahranjeni u megalitskom grobu.

Praistorija

Menhir

Calanish, Scotland

Praistorija

Dolmen

Dolmen (kelt.tol: sto i men: kamen) je praistorijski megalitski grob, izgrađen od vertikalnih kamenih blokova i natkrivan kamenom pločom.

Mrtvaci su u njima sahranjivani u čućećem položaju, sa obilnim grobnim prilozima.

U Evropi ih ima u Francuskoj, Engleskoj, Irskoj, na Pirinejskom poluostrvu, u Danskoj, Švedskoj i severnoj Nemačkoj.

Potiču iz doba neolita i bronzanog doba.

Dolmen u Karnaku, Francuska

A photograph of a dolmen, a type of megalithic tomb, situated in a grassy field. The dolmen features a massive, flat capstone supported by several vertical stones. The surrounding landscape is rocky and open, with a cloudy sky above.

Praistorija

Dolmen

Dolmen u Irskoj

Praistorija

Kromleh

Kromleh (kelt.) je megalitska gradnja koja je stvorena iz stojećih kameni koji su poređani u pravama ili krivuljama (krugovima) koji su nekad gore spojeni sa vodoravnim kamenom. Susrećemo je u Francuskoj i Engleskoj.

Praistorija

Kromleh

Kromleh (kelt.) je megalitska gradnja koja je stvorena iz stojećih kameni koji su poređani u pravama ili krivuljama (u krugovima) koji su gore spojeni sa vodoravnim kamenom. Susrećemo je u Francuskoj i Engleskoj.

Praistorija

Megalitska arhitektura

Mega – veliki
Lithos – kamen

Arhitravni (gredni sistem)

Praistorija

Stounhendž

Datira iz mlađeg kamenog do starijeg bronzanog doba (3000 — 1000. p. n. e.).

Nalazi se u okolini Solsberija.

Spada među megalitne spomenike jer je građen od ogromnih kamenih blokova.

Nije poznato kojoj je svrsi Stounhendž služio niti koji je bio motiv njegove izgradnje, ali većina poznavalaca smatra da je imao ulogu u paganskim ritualima tog vremena.

Stounhendž je deo UNESCO-ovog popisa Zaštićene baštine od 1986. godine.

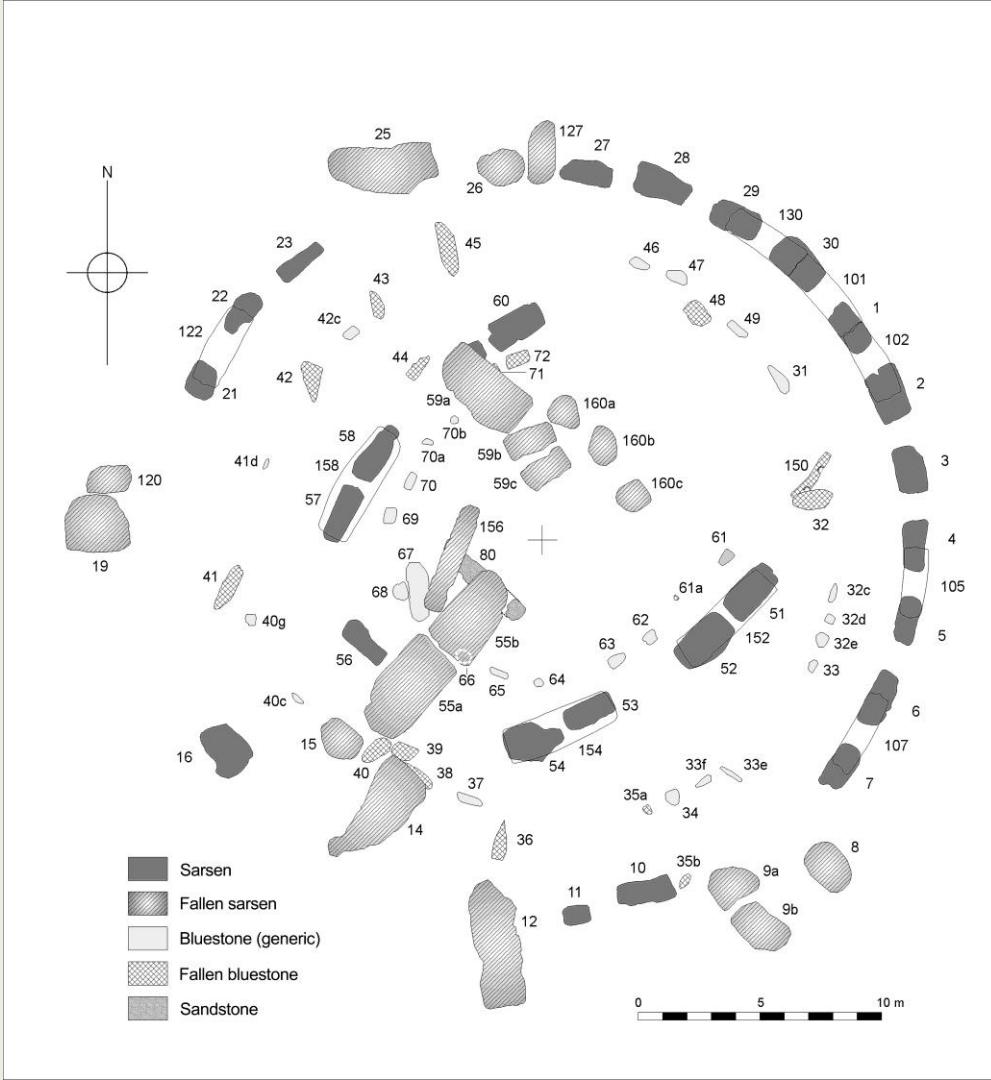
Praistorija

Stounhendž

On nema jedinstvenu strukturu, nego seriju struktura koje su izmenjivane i ponovno građene za vreme perioda od 1500 godina.

Malo je poznato o njegovim graditeljima. U 17. veku postojala je teorija da je to druidski hram. Druga je prepostavka da su sami Rimljani sagradili spomenik. Obe su prepostavke osporene u 20. veku kada je dokazano da je Stounhendž sagrađen 2.000 godina pre dolaska druida i Rimljana na to područje.

Danas se smatra da su neolitski narodi britanskih ostrva započeli gradnju Stounhendža pre 5.000 godina.

Praistorija

Stounhendž

On nema jedinstvenu strukturu, nego seriju struktura koje su izmenjivane i ponovno građene za vreme perioda od 1500 godina. Malo je poznato o njegovim graditeljima. U 17. veku engleski sakupljač starina Džon Obri izložio je teoriju da je to druidski hram. Druga je prepostavka da su sami Rimljani sagradili spomenik. Obe su prepostavke osporene u 20. veku kada je dokazano da je Stounhendž sagrađen 2.000 godina pre dolaska druida i Rimljana na to područje. Danas se smatra da su neolitski narodi britanskih ostrva započeli gradnju Stounhendža pre 5.000 godina.

Praistorija

Tumulus

zvani i gromile i mogile je veći ili manji zemljani ili kameni humak pod kojim se nalazi jedan ili više grobova.

Tumuli se mogu pronaći širom sveeta, a može se sastojati od dolmena, kosturnice (cista), grobne kuće, i dvoranske grobnice.

Tumulus u Maratonu, Grčka

Praistorija

Tumulus

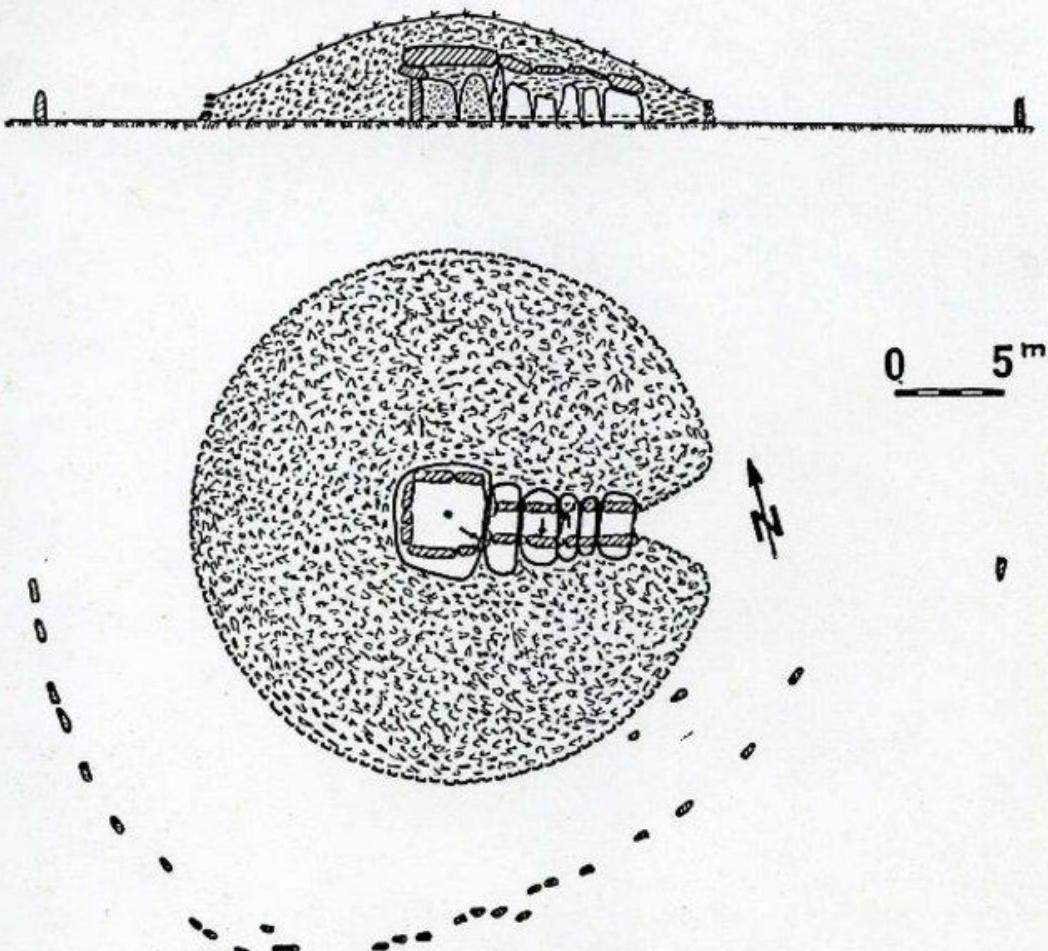
Tumul u Dissignacu kod Saint-Nazaire, Francuska

Praistorija

Tumulus

Tumul u Dissignacu kod Saint-Nazaire, Francuska

t-

Praistorija

Skara Bre

Neolitsko naselje izgrađeno od kamena na arhipelagu ostrva Orkni, na krajnjem severu Britanije.

Skara Bre je najočuvanje evropsko neolitsko naselje. Sastoji se od 8 grupisanih kuća. Smatra se da je ostrvo bilo naseljeno između 3180. i 2500. godine p. n. e.

Zbog odlične zaštite od nevremena, Skara Bre se naziva još i Škotska Pompeja.

Praistorija

Skara Bre

Neolitsko naselje izgrađeno od kamena na arhipelagu ostrva Orkni, na krajnjem severu Britanije.

Skara Bre je najočuvanje evropsko neolitsko naselje. Sastoji se od 8 grupisanih kuća. Smatra se da je ostrvo bilo naseljeno između 3180. i 2500. godine p. n. e.

Zbog odlične zaštite od nevremena, Skara Bre se naziva još i Škotska Pompeja.

Praistorija

